

Обставини справи

Справа стосувалася тверджень заявниці про те, що органи влади не змогли захистити її від неодноразового кібернасильства з боку її партнера, який створив підроблені профілі у соціальних мережах на її ім'я, опублікував її інтимні фотографії, відстежував пересування та надсилав погрози вбивством через соціальні мережі.

Заявниця у справі В. є громадянкою Росії, народилася 1985 року. У 2018 році вона змінила прізвище, і її нове ім'я та адреса не розкриваються з міркувань безпеки.

Після того, як заявниця розлучилася зі своїм партнером, громадянином Азербайджану С., він почав нападати на неї та переслідувати її. Нездатність органів влади захистити В. від актів насильства була предметом розгляду першої справи заявниці в ЄСПЛ (рішення *Volodina v. Russia*).

Окрім нападів, заявниця зазнала переслідування в інтернеті. У червні 2016 року вона звернулася зі скаргою до поліції про те, що С. використовував її ім'я, особисті дані та фотографії, на яких вона була зображена оголеною, щоб створити підроблені профілі в соціальних мережах, додаючи до друзів однокласників їхнього сина та вчителя. Вона також повідомила працівників правоохоронних органів про свої підроблені профілі в соціальній мережі Instagram та в російській соціальній мережі, виявлення пристрою GPS-трекера в підкладці її сумки та погрози вбивством, надіслані через соціальні мережі.

Спочатку органи влади відмовилися розглядати скарги, посилаючись на відсутність територіальної юрисдикції чи відсутність складу правопорушення. Зрештою, у березні 2018 року було відкрито кримінальне провадження.

У жовтні 2020 року поліція закрила провадження через вплив строку давності притягнення до кримінальної відповідальності, хоча встановила, що саме С. опублікував фотографії, на яких заявниця оголена, без її згоди, фото були збережені та знайдені в його телефоні.

За фактом виявлення GPS-трекера або погроз вбивством жодних кримінальних проваджень порушено не було. Поліція взагалі не розслідувала факту погроз вбивством в інтернеті, оскільки жодного правопорушення вчинено не було, адже погрози не були «реальними».

Посилаючись на статтю 8 Конвенції, заявниця скаржилася на те, що органи влади не захистили її від неодноразових актів насильства в інтернеті та ефективно не розслідували її тверджень. Вона, зокрема, критикувала факт того, що російське законодавство не містить конкретних положень, спрямованих на боротьбу з проявами домашнього насильства, які можуть траплятися в кіберпросторі, таких як переслідування в мережі або видача себе за іншу особу.

Оцінка Суду

ЄСПЛ повторив, що держави зобов'язані створити та ефективно застосовувати систему покарання за будь-які форми домашнього насильства, незалежно від того, виникають вони онлайн чи офлайн, та забезпечити достатні гарантії для жертв.

По-перше, ЄСПЛ переконався, що російське законодавство містить як цивільно-правові, так і кримінально-правові механізми для захисту особистого життя особи. Таким чином, органи державної влади отримали правові засоби для розслідування випадків кібернасильства, жертвою якого стала заявниця.

Однак російське законодавство не надає жертвам домашнього насильства жодних заходів захисту, таких як обмежувальні або захисні приписи. Нещодавно виданий припис про заборону певної поведінки не забезпечував належного захисту жертв у ситуації заявниці. Такі приписи стають доступними лише після збору достатніх доказів для пред'явлення обвинувачення, але, у випадку заявниці, розслідування проти С. не просунулося далі стадії підозри. ЄСПЛ встановив, що реакція органів влади на відомий ризик повторюваного насильства була явно неадекватною і що через свою бездіяльність та невжиття заходів стримування вони дозволили С. продовжувати погрожувати заявниці, переслідувати її та нападати на неї.

Зрештою, спосіб, у який російська влада розпочала розслідування, зокрема початкова дворічна затримка у відкритті кримінального провадження та повільний темп провадження, в результаті чого вплив строк давності притягнення до кримінальної відповідальності, свідчив, що органи влади не забезпечили притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні актів кібернасильства. Безкарність злочинця, що виникла у зв'язку із цим, поставила під сумнів здатність державного механізму чинити достатньо стримувальний вплив з метою захисту жінок від кібернасильства.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 14 вересня 2021 року й набуло статусу остаточного 14 грудня 2021 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.